

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Vidéken és Léva hához küldve:

Egy évre 5 ft — kr.
 Hat hóra 2 ft 30 kr.
 Három hóra 1 ft 25 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal küldhetők.

Éves számok 12 krjával kaphatók
 a kiadóhivatalban.

BARS.

HIRDETÉSEK.

Negyhasábos petít-sor egyszori közlésért 7 kr.
 kétszerért 6 kr, többszörért 5 L: fizetendő.
 Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 Lr.

A nyilttérben:

minden négyhasábos garmond sor díja 15 kr.

Vetünk összekötésben levő hirdető-írások, elő-
 ízezőink, vagy a gyakori hirdetőik tetemes díj-
 kedvezményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen: hetenként egyszer,

— vasárnap reggel. —

A hirdetéseket, előfizetéseket s a reklamációkat a kiadóhivatalba:

(Takarék- és Hitelintézet épület) kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA.

HIVATALOS KÖZLEMÉNY.

7047/1888. sz.

Barsvármegye alispánjánál.

Meghívó

Barsvármegye törvényhatóságának bizottsága folyó évi június hó 14-én délelőtt 10 órákor Aranyos-Maróthon tartandó:

é v n e g y e d e s r e n d e s k ö z g y ű l é s e r e .
 Tárgysorozata a következő:

1. Nagymélt. belügyminiszter folyó évi ápril hó 16-án 25074. sz. a kelt rendelete, mely szerint a vármegyei tisztviselői stb. nyugdíj szabályzatának szövegéhez további észrevétele nincs, s ennek nyomán a nyugdíjalap eljárása az 1888-ik évre 2/4% pótdátónak névszerinti szavazás útján történendő kivételése. 2. Az 1889-évi közmunka váltság megállapítása. 3. A vármegye gyámpénztárában kezelt pénzeknek az 1889. évre mely takarékpénztárban történendő elhelyezése iránt. 4. Andreánszky Emil ajánlata folyó évi 67. sz. a közgy. határozatnak öt érdeklő meghagyása folytán. 5. Földmívelés- és kereskedelemügyi miniszternek folyó évi 8402. sz. a kelt intézkedése, mely szerint a községi faiskolák tárgyában megalkotott szabályrendeletet a bemutatási záradékkal ellátta. 6. A vármegye közmunka szabályzatának tervezete. 7. Az 1886. évi 210. sz. a közgy. határozattal kiküldött bizottság jelentése, a vármegye idegen hangzású helyeinek meg, illetve visszamagyarosítása tárgyában. 8. A vármegyei lévai gimnáziumi bizottságának előterjesztése a főgimnázium építkezéséből eredő s még fedezetlen költségeknek mily módon eszközölhető fedezése iránt. 9. Alispán előterjesztése az ar-maróthi járás főszolgabirójának hivatala számára szükségessé vált új helyiségek kijelölése iránt. 10. Alispán előterjesztése, a mérték-hitelesítő-hivatal számára berendezendő helyiség felépítése iránt. 11. Alispán előterjesztése a vármegyei székház faraktárának át-helyezése iránt. 12. Alispán előterjesztése egy könyomdának és egy pöczögödör gőzszivattyúnak megvétele iránt. 13. Léva város közönségének 1887. évi gyámpénztári

számadása és mérlege. 14. Léva város szabályrendelete a község kötelekébe való felvétel és betelepítési engedély megadása iránt. 15. Tild község egyes lakóinak felebbezése az ezen községben megejtett bíróválasztás megsemmisítése iránt. 16. Csejkő község lakóinak febbezése az ezen községben megejtett bíróválasztás megsemmisítése iránt. 17. Lekér községben folyó évi március hó 27-én megejtett bíróválasztás ellen beadott fellebbezés. 18. Alispán előterjesztése a vármegye közmunka alapjának terhére, az államti kavicsolási alaptól 5000 ft költségre meg-szavazása iránt. 19. Alispán jelentése a járás főszolgabirák hivatalaiban megejtett vizsgálat eredményéről. 20. Egyéb időközben beérkezendő folyó ügyek és indítványok.

Aranyos Maróthon, 1888. jun. hó 3-án.

Máriássy István,
alispán.

A legényegylet.

Hogy az egyesülésnek mily üdvös haszna és jótékony hatása van, eklatáns példát nyújtott nekünk a lévai kath. legényegylet folyó 1888. évi június 3-án saját helyiségeiben rendezett iparmunkakiállítására és az esti órákban sikeresen megtartott műkedvelői színelőadása.

Városunk közönsége mind a két-tőt nagy tetszéssel és elismeréssel fogadta, minek legvilágosabb jelétül szolgál az, hogy tömeges részvétnel örvendett s a helyiségek zsufolásig megteltek.

A feltüntetett eredmény mindenképpen meglepett.

Midőn a kath. legényegylet két év előtt városunkban megalakult, nem késtünk már akkor kifejezést adni annak, hogy ezen egyesületsből, ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetben a leg-jobbat várjuk és reméljük. És ezen várakozásunk s reményünkben nem csalódtunk.

1888. évi június első napjától lesznek életbe léptetve; ennek folytán mi pipás és cigárós emberek ugy rendeztük be háztartásunkat, hogy május 31-én megvesszük a trafikokban lévő valamennyi dohányt és cigárót; ezt fogjuk szívni füstölni aztán egész éven és a trafikból nem veszünk, nem lévén ekint nálunk fogyasztója a kmetstárnak, kénytelen lett volna a dohány árát leszállítani, a cigárókat pedig fél áron adni. Ezt az országos fogyasztási keresztény szövetezettől ellettük és eltanultuk, s egy „Pipás együletben“ kívántuk érvényesíteni; azok ugyanis nem vesznek a zsidótól, mi nem vettünk volna a trafikansoktól. Hogy bukkott volna meg valamennyi egy év alatt!!

De uramfia, mi történik! . . .

A régi dohány ára május 31-ével járva le — éppen kedvezőn Urnapja volt, a mikor nekünk, mint ünnepnapon dolgunk nem lévén; — közbevetőleg legyen mondva már köznapon sem dolgozunk, mert a pipa még a munka sehogyszem egyeznek, elmentünk a trafikokba, hogy megalapított egyesületi szabályaink s törvényeink szerint a dohányt és a cigárókat összevásároljuk! . . . Hát legnagyobb bámulatunkra azt adják tudunkra, hogy a régi dohány és cigáró régi áraival együtt elkelt s lefoglaltatott május 30-ával; és 31-ével már csak az új árak szerint lehet vásárolni! . . .

Ejnye, ejnye! Beh csunya lefőzés! — De nem bántuk volna ezt sem; csak megtakarított dohányunk s régi cigárónk lett volna; de nem volt se dohány zacskóinkban, se szivar a tárczáinkban, se zsebeinkben,

A kath. legényegylet a látottak után ítélve a művelődés iskolájává, s az ipar előmozdításának hathatós tényezőjévé válhatik s így haladva, azzá is válik.

Félreismerhetetlen annak erkölcsi jótékony hatása, a rövid idő alatt is, mióta ezen egyesület fennáll. Az előtt iparos ifjaink városunkban — nem lévén más nyilvános hely és központ — rendszerint a kocsmákban, s vendéglős helyeken kerestek szórakozást s üdülést a bevégzett munka után. Hogy ezen helyek kevésbé voltak alkalmasak, különösen a gyöngébbekre az erkölcsi érzék és élet kifejlésére, mindenki előtt közismeretű dolog. Most a hiányt igen jól pótolja s betölti a legényegylet, s egy jóra való központot képez, hol megfelelő tisztességes szórakozást, élvezetet nyerhet annak minden tagja, hol olvasgatás által ismeretei körét a legkönnyebben s kényelmesebben bővítheti, s szabad idejét a leghasznosabban eltöltheti mindaz, ki csak némi fogékonysággal bír a szépre, jóra és nemesre.

E hatás szembeütő annyira, hogy kutatás és mélyebb szemlelés nélkül is észrevehető, ki az egyesületnek tagja és szorgalmasan látogatja és ki az, a ki ezen egyesülettől idegenkedik s attól távol tartja magát? . . .

Az előny mindenesetre s minden tekintetben az egyesület tagjai részére csak, akár műveltebb magaviselet, akár tisztességes megjelenés, akár a szerény, de önértékét soha el nem hagyó modor s eljárás dolgában.

A mint ez kitűnik az erkölcsi érzetben, ugy nem áll hátrább az anyagiakban sem. Mig a rendszeres kocsmák s vendéglős látogatásában ugy szólnán fülig adósságokba merültek az előtt némelyek, t. i. kik nem tagjai az egyesületnek, most is ebben szenvednek — a statisztikai adatok tanúsága szerint — most e révén semmi-

se otthon, mert hisz minden helyeinket, zsebeinket, tárczáinkat ugy kellett kiűresíteniünk, hogy a tervezett megvásárlás folytán legyen helyünk és terünk, a hol a dohányt és cigárót el fogjuk helyezhetni! . . .

Na bizony bennünket nagyon lepálatlak! Ha ezt legalább a német tette volna! de magyar financer a magyar pipást! Na ez szörnyűség! Hogyne keserednénk el, mikor már a magyar ember sem hisz egymásnak . . . De már most legalább egy kis szűz dohány volna odahaza, töprenkedtünk egymás között. A helyzet nagyon válságos volt mindnyájunkra, de különösen pipáinkra!

Hanem jól mondják azt, hogy a hol a szükség legnagyobb, ott a segítség a legközelebb. Ez bizonyodott be rajtunk is.

A trafikans, meghallván beszédeinkben a szűzdohány szót, egész nyájassággal felénk fordul: csak tessék parancsolni, van itt szűzdohány! . . .

Micsoda: szűzdohány?!

Igen!!

E szavak hallatára egymásra tekintve — a kellemetlen situatióban egyszerre felismervén a mentő eszközt, egyszerre felkiáltunk:

Na, az már más!! Szűzdohány, hiszen az kell nekünk! . . .

És nekifogtunk a vásárláshoz s el-láttuk magunkat a dohány és cigáró minden nemeivel. Persze, nem a régi, hanem az új árakon!

Kifogtak rajtunk a financerok; bele-

féle hatalom sem férhet hozzájuk, s tisztos munkájoknak keresményét csak is a legszükségesebbekre fordíthatván, takarékosakká válnak, mi által jövő jólétüknek legbiztosabb alapjait rakják le.

Igy látjuk mi a kath. legényegylet működését azok után, miket kiállításukban s esti műkedvelői előadásukban a nagy közönségnek bemutatnak, s ez kiváló örömeinkre szolgál, mert konstatálja, hogy városunk a művelődés terén minden rétegeiben halad s előre törtet s igyekszik az újkor követeléseit kivanalmaknak tehetősége szerint megfelelni mind saját, mind a közjó érdekében.

Midőn mindezeket regisztráljuk, nem akarunk félreértetni, mintha csupa dicsőnek zengzéssel kicsiny, szerény dolgokat világraszóló dolgokká kívánánk felfújni. Épen nem! — Nem a nagy világraszóló dolgok s munkák ezek; de igenis a mi provinciális világunkban oly helyet foglalnak, melyek méltók a megfigyelésre, méltók a követésre azok által, kik hozzáink hasonló viszonyokban élnek és forognak; méltók ezek arra, hogy városunkban, minden iparos segéd növendék s ifju e helyen, e téren sorakozzék az egyesületi élet munkájában a részvételre, itt igyekezék erejét kifejteni, hasznos és munkás polgárrá válni.

A nyelv eredete.*)

— Irta: Cserei József. —

Az is kétségbe vonhatatlan tény, hogy azokban a nyelvekben, a melyek a természettel szorosabb viszonyban állanak, sokkal több a szemléhető elem, míg ellenben a származék nyelvek szintelenek, hervadtak, elhalványultak. A magyar nyelv például

* *) Ismerve lapunk t. olvasóinak nemes izlését s a komolyabb irányú közlemények iránt is tanúsított előszeretét, örömmel közöljük e „Népszerű felolvasást“, melyet jeles munkatársunk legközelebbi Trencsén város művelt közönsége előtt, a „Trencsénmegyei természettudományi egyület“ estélyén tartott.

mentünk a trafikba, mint a róka a fogóba; fizettük előbb az új dohány s cigáró árakat, mint a törvény és rendelet követel-te joggal tőlünk!

Nos, hát nem vagyunk mi jámbor s hűséges adófizetők, kiknek füstje biztos szilárd alapja az államnak!

Ne is mondja senki, hogy ezental kevesebbet fogunk dohányozni; éppen nem. Ha már egyszer a szűzdohány a trafikban is elfoglalta az öt megillető helyet, hát ott fogjuk keresni s gyönyörködni ott is, kün is füstje illatában és a semmit nem tevésben; ez a dohányzók legfőbb kéje.

Hanem Tekintetes Szerkesztő ur, ugy „subrosa“ mondjuk, hogy ha már nekünk ezen d o h á n y e s i n y nem sikerült; ugyan kérem, tudja meg és közölje velünk: hogy sikerülhetett s honnan ered azon trafikcsiny, hogy az új árakkal megadóztatták nálunk egy nappal előbb, t. i. május 31-én azon dohányzó és cigáró uraságokat, — kik nem voltak elég zsemesek a dohányt és cigárókat május 30-án megvenni; hogy lehetett ezt június elseje előtt a törvény és rendeletek szerint megtenni?!!

Bizony erre nagyon kíváncsiak vagyunk, nincs s nem is kínálkozik számunkra innen semmi haszon, pedig manapság csak ezért szokás lármát csapni, hanem még is nagyon kíváncsiak vagyunk, hogy erre nézve füsteregető eszmecsereinkbe, melyekre mi mindig ráérünk, reflektálhassunk.

Családott pipás emberek.

TÁRCZA.

Tárca levél.

Léva, 1888. jun. 4.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Hogy a dohány árát felemelték, hogy a cigárókat megkrajcározták, az igen üdvös és helyes dolog, különösen az áltami kincstár részére; no, még a trafikának részére is.

Jó adófizető polgárok lévén mindnyájan, már t. i. a kik dohányzunk, mert hogy a nem dohányzók jó polgárok legyenek: azt kereken tagadjuk; miután e révén mi hasznot sem hoznak az államnak!

Tehát mi jó adófizető, pipás s cigárós polgárok, a kik a füst terjedelméhez oly bőkezűséggel járulunk, azt hisszük, hogy jogunk van, bőszejáskodással is hozzájárulni az ügy, a dolog természetéhez is.

Nem kifogásoljuk mi, hogy a dohány ilyen, vagy amolyan, hogy a cigáró szelele vagy nem? — ez utóbbit legkevésbé, mert hiszen csinálunk mi szelet eleget cigáróval s cigáró nélkül is. — Az sem bánt bennünket, hogy szabad vagy nem szabad-e dohányt tiltetni? . . . Hisz mi ugy sem tiltunk; tegyék azt, a kiknek kényerük, a dohánytermesztők.

Hanem igen is elkészerített bennünket az az eljárás, mely nálunk a városban vétetett elő.

Minden újság és így a Tekintetes Szerkesztő ur újsága: a „Bars“ is azt hirdette, hogy az új dohány — s cigáróarak folyó

eredeti, élénk kinyomatu, szavaiban sok a szemléltetés, a cselekvés, a kézzel fogható; az egyes kifejezések- és fordulatoknál új meg új képek tárulnak elénk, melyek olyan világításba helyezik a beszédet, hogy az majdnem a szemlélet közvetlenségével hat a hallgatóra. A magyar nyelvhez hasonló világosság, szemléltetés tekintében a keleti semmi nyelvek. Sok bennük a metaphora, képeken dusak, hasonlataik a természet köréből vannak választva, feltűnően sok bennük az összerű, látszik, hogy ezen nyelvek a természet gyarapító emlőnöttek fel, a szók bennök majdnem szemmel láthatók, tapinthatók. Ezen intuitív nyelvek ellenében hozható fel a francia nyelv, mint a mely a latinak származéka levén, kevés szemléltető elemmel bír, szavaiban hasonlít az önkényesen választott volapük vagy pasilingua szavaival. Avagy kérdem, mennyire érinti a francia „dieu“ szó a képzelmet? Mint szó csak akkor fog szembeötöl, materiális jelentéssel bírn, ha etymologiailag megmagyarázom és pedig visszafelé menve. A dieu szó először is a latin „deus“-ból származik, ez pedig az óind diaus-sal rokon és közös gyökük azt jelenti, hogy fényleni, világítani, tehát mikor a szanszkrit vagyis óind az ő diaus szavát kiejtette, mindig a fényesre, a világosra gondolt, de mire gondoljon a francia a dieu szó kimondásánál? hiszen a francziában már annyira át meg át van ezen szó alakítva, hogy eredeti alapjelentésére a kimondó nem tud gondolni. A dieu nem francia, hanem óind talajon született Ázsiában, eszerint a francia nép nem is tudja eredeti jelentését, épen úgy, mint a hogy nem tudjuk, milyen fából készült ez és az az asztal, ha erős festékekkel takarjuk el. A dieu szó a francziában pusztán szóhanggá silányult, melynek gyökéhez a francia ember az eredeti világosság fogalmát már nem tudja hozzáfűzni, odagondolni. A latin nyelv egy ő nyelvnek, a franczia pedig a latinnak a származéka, tehát a franczia olyan viszonyban van az ő nyelvvel, mint az unoka-leány a nagyanyjával. A latin még hűbben megmaradt a természeti alapon, szavaiban több a szemléltetés, a franczia már merőben műnyelvvé változott, kevés benne az élet, nem olyan eredeti, élénk kinyomatu, hanem elgyöngült elhalványult. Ugy át van alakítva a franczia szó, mint a franczia étel, hogy arra nehéz ráismerni, micsoda, annyi ingrediencia van benne. Míg a franczia szó szülőhelyétől, a természettől egész a franczia akadémia nagy szótáráig jutott, legalább is három-négy kézen ment keresztül. Olyan szók, milyenek most a francziában vannak, csak egy művelt észnyelvben lehetségesek. Holott az ő nyelvekben alig voltak pusztán alakító szók, melyekhez jelentés ne lett volna fűzve, de

ezen jelentéseket maguk is csakhamar elfeledték.

A következőkben ezélem a nyelvet fölépíteni a legelső langlelemről, a beszédnek úgy szólván protoplazmájáról, a gyök-szótól, egész az észnyelvig, a világnyelvig. Az emberiség történelmi korszaka és az ő nyelv kora között nagy űr létezik. Ezt az űrt a nyelv kérdését illetőleg csakis észkövekkel vagyunk képesek áthidalni, miután egyéb adatunk abból az őskorból nincsen, csakis a józan észre, analógiára szorítkozhatunk. A nyelvnek természetből eszétől álláspontról vizsgálódva sejtethetjük, hogy az ősidőben sok nyelv veszett ki a néppel együtt, mely azt beszélte, tetemesen több, mint most, mikor már a nyelvet grammatikákba, szótárakba erőszakoljuk, s az irodalom képes lekötöni és fentartani a nyelvet az utóvilág számára. Ugy gondolom, hogy a nyelv fejlődésének menete a népeknél ugyanaz, a mi az egyes embernél. A csecsemő nem tud beszélni, mert agyrendszere még nincs erre megérve, évek szűkségettenek ahhoz, hogy a koponyájában szunyadozó beszéző képesség az ételek, alvás és emberi társadalom közbejöttével lassan kifejlődjék, mint a növény vagy virág, hiszen Goethe is azt mondta az agyról, hogy a fej a gerincoszlop virága. A népek történelmének műveletlen őskorszaka fejlettség, beszéd dolgában hasonló lehetett a gyermek ismeret köréhez és beszéd módjához. Ne gondoljuk, hogy például a régi görögök mindjárt másodrendű görbékéről beszéltek a matematikában vagy az indogermán aspirátókról a nyelvtudományban. Hosszu idő telt el Homerosztól a gözgépig: egyik ismeret a másiknak, egyik szóbeli kifejezés másiknak adja a kezdet, tehát első az ismeret vagy inkább a fogalom, mely a külvilág behatására az agyban születik, azután következik reá a kifejezés. (Nihil est in intellectu, quod non fuerit in sensu.) Ne higyük, hogy a kis gyermek nem gondolkozik a maga módja szerint, ha például valamit lát maga előtt, vagy valamely szembeötölő tünemény erős hatást gyakorol lelkére: a hatás visszatükröződik az agyban, és az a kézen hordott emberjelölt a maga fejletlen agya szerint az érzéki benyomásnak megfelelő hangokat ad. Ha ugyanis nagy zörejt hall vagy egy nagy kutyát, tehenet lát maga előtt, mind a kettőt megnevezi a maga nyelvén. És vajjon ezen elnevezés az említett tüneményekre minden gyermeknél egy és ugyanaz lesz-e? Legkevésbé; mindegyik a maga módja szerint nevezi meg; ebből már sejtethetjük, hogy a világon miért van annyi különböző nyelv, a legújabb adatok szerint negyvenöt czernél is több. Ha a gyermeket a convenientia szabályai szerint nem tanítanók a nyelvre, ők maguk alkotnának nyelveket, a melyek természetesen a leg-

Első Napoleon öngyilkossági kísérletei.

— Történelmi kép. Közli: Arany Lajos. —

Hogy a legtisztább fők, a legerősebb szívek, olykor a végzet által oly körülmények közé sodortatnak, melyek közt, anélkül, hogy azért örülteknek mondhatók volnának — öngyilkosságra vetemülhetnek: arra döntőbb példát nem hozhatunk fel a nagy Napoleon eseténél, melyeket ő maga, Szent Ilona szigetén Montholon tábornoknak tollba mondva, következőképp ad elő: „A touloni ütközet után, Párisban időzvé, oly henye életben szynlödtem, mely minden elmebeli működést megszüntete, és az életet teherré tette rám nézve. Anyám eljött, helyzete borzalmas voltát vallá be nekem. Mert kénytelen volt a hegyi korszok harczi miatt menekülni. S Marseillesben minden kereset nélkül volt, csupán nagy lelki erejével védte leányai becsületét a nyomor, és azon mindennemű fajtalanág ellen, mely e társadalmi zürzavar természetében feküdt. Aubry képviselő gonosz eljárása megfosztva állásomtól, minden jövedelmi forrásom kimerült, s nem volt egyebem egy száz sous-ra szóló utalványom. Kimentem lakomból, s mintegy csábítatva érzem magamat az öngyilkosság felé, a rakpart mellett sétáltam, érezvén gyöngeségemet, de nem bírván azt legyőzni. — Csak néhány percz még, s én belököm magamat a vízbe, midőn a véletlen egy, egyszerű tábort ruhába öltözött egyént hoz előmbem, ki megismerve, nyekamba ugrik, mondván:

— Csakugyan te vagy Napoleon?

mily öröm, hogy láthatlak! — Demasis volt, régi bajtársam a tüzéségtől; menekült volt, s most visszatért, kedvetlenül, — meglátogatni öreg anyját.

— Mi bajod, — kérdé! — te nem figyelsz reám, nem örülsz, hogy ismét látsz? Mi vész fenyeget! úgy nézsz ki, mint egy örült, a ki meg akarja magát ölni?

Ez egyenes hivatkozás a fölöttem uralkodó benyomásra, egész forradalmat szült bennem, s megfontolás nélkül elmondtam neki mindent.

— Ha csak ennyi az egész — szóla, — kinyitván viseltes mellényét és kivévn onnan egy erszényt s azt kezembe adva mondá: „nesze 30 ezer frank és mentsd meg vele anyádát!“ — —

Most se tudom megmagyarázni hogyan, miként, — cívtem a pénzt, mintegy görcsös mozdulattal és mint a bolond szaladtam, hogy anyámnak elküldjem. Csak már mikor többé nem volt kezembem, akkor gondoltam arra, a mit cselekedtem. Visszatertem a tájra, a hol hagyttam Demasist, de már nem volt ott. Több nap egymásután kora reggeltől estig jártam mindenütt, a hol csak megtalálni reméltem. Minden kutatásaim egyébaránt akkorában, valamint a hatalomra jutásom idejében, hasztalanok voltanak. Csak császárságom vége felé, mintegy véletlenből, akadtam Demasisra.

Most rajtam volt a sor, megkérdeni őt, mit gondolt akkori különös magaviseletéről és miért van, hogy tizenöt év óta nem hallotta magáról?

kezdtelegesebbek volnának és csak gyökökből állnának.

Erősen hiszem, hogy az ő nyelv vagy ő nyelvok épen úgy származtak, mint a mai gyermeknyelvek. Még napjainkban is sokan azt hiszik, hogy a gyermeknyelvet a felnöttek „csinálják.“ Ez téves nézet, a nyelvet a gyermek maga alkotja magának, és pedig először a neki legkönnyebb szokat mondja ki. Erről könnyen meggyőződhetünk, ha a mai gyermekeket más nemzetiségű és nyelvű nép gyermeknyelvével hasonlítjuk össze. Augustus császár korában csak egy a mama és papa szók voltak az elsők, melyeket a gyermek először hangoztatott, mint ma. Ennek természetes oka van. A csecsemőben már megvan a beszéd tehetke, bár még egy ideig szunyadozó állapotban, de csakhamar jelentkezik és mivel megvannak hozzá beszédszervei is, és mivel a szopás következtében először is az ajak erősödik meg, természetes, hogy a gyermek először az említettem p, m, b ajakhangu betűket és szokat mondja ki, melyek különben természetszerűek és legközelebb esnek hozzá; a magánhangzók közül pedig mint legkönnyebbet az a betűt fogja először kimondani. Helyesen jegyzi meg Thewrewk Emil a gyermeknyelvről irt felolvasásában, hogy „a gyermek nem azokat a hangokat ejti ki legelőször, a melyeket hall, hanem a melyek neki physiologiailag legkönnyebbek.“

Ilyen symptomákat tapasztalunk az ő nyelvekben is. A nyelv eredete a fejlődés első fokán megegyezik a gyermeknyelv fejlődési menetével. Innen következtetjük, hogy a mint most a gyermek eleinte csak egyes szótagokat, tehát gyökszókat dadog, úgy az emberiség ő nyelvvel eleinte egyszótagu gyökökből állott. Ezen egyszótagu szóknek forrása első sorban a szem volt, azután a fül, mert újból hangoztatom, hogy a fülön keresztül származó hangutánzó szokat, bármily mostohan bánjanak is el veie a nyelvtudósok, nem tartom kizárandóknak. Az első beszéd tehát a szem, fülön és a többi érzékeken keresztül fejlődött ki az emberben. Maupertuis szerint azt a primitív nyelvkészletet kibővíthették az érzelem hangjai, az indulatszók. Az indulatszók szüntén visszahelyezendőknek tartom az emberiség ősi nyelvkészletébe. Az igaz, hogy az indulatszók is külső érzéki benyomásokra keletkeztek, tehát végeredményben ezeknek forrása is a szem és a fül stb. de vannak belülről, az érzési rendszer központjából eredő indulatszavaink is, melyek nem annyira kívülről befelé, mint belülről kifelé működnek, ilyen a testi fájdalom; ez bennünk keletkezik és a csecsemő ugyancsak hangos szavakban beszél el fájdalmát. Az embernek első beszéde a sírás, mielőtt még szeméit tudná használni; a látás szervei-

Ugy tön, mint én, felelé s mivel nem volt szüksége pénzére, nem is kérte azt vissza tőlem, — noha tudta, hogy legkisebb zavarba sem jönnék, ha azt visszakövetelné; de attól félt, hogy kieroletni fogom visszavonultságából, melyben ő boldognak érte magát, a kertészettel foglalkozva. — Mindent el kelle követnem, hogy rábirjam a 300,000 frank elfogadására, mint az ezredtársnak kölcsönzött 30,000 frank császári kamatos visszafizetésére és akarata ellenére kineveztem őt a korona kertjeinek főkezelőjévé 30,000 frank évi jövedelemmel és udvari tiszt rangjával. Igen jól elhelyeztem testvérét is.“

Második öngyilkossági kísérlete (ez már valóban kísérlet, míg a fönnebbi csak szándék maradt) — a gyászos 1815-ik évben adta elő magát Fontainebleauban, midőn saját tábornagyjai, leghívebb emberei, fia számára a koronáról lemondani kényszeríték; midőn Marmont seregével elpártolt, s a szövetségesek ez árusulás hírére már nem is fiát, de a Bourbonakat ültették trónra.

Oroszországból visszatértem óta — így írja le e komolyabb elszánását — nyakamba akasztva mérget hordoztam magammal egy kis selyem burokban. Iván készítette parancsomra, midőn attól kelle tartanom, hogy a kozákok foglya leszek . . .

Éltem többé nem volt a hazáé . . . Ez utóbbi napok eseményei annak kizárólagos birtokosává tőnek. Miért szenvedjek annyit, — mondám magamban, — s ki tudja, nem teend-e halálom a koroná: fiam

nek használata a kisednél csak kéthetes, egyhónapos korában kezdődik. Az indulatszókhoz sorakozik még a taglejtés, mint gondolatainknak külső nyilvánítása. Csak azt ne higyük, hogy az első ember mindjárt körmondatokban kezdett beszélni. A gondolat meglehetően az agyban, de ezt a gondolatot az ember, legalább eleinte, csak homályosan tudta kifejezni.

(Folyt. köv.)

Az esztergomi fióktelep közgyűlése.

A Gazdák és iparosok át. hitelszövetkezetének esztergomi fióktelepe múlt vasárnap június 3-án délelőtt 10 órakor tartá II. évi közgyűlését a „Magyar király“-hoz címzett végleglő felső emeleti termeiben — Esztergomban.

A gyűlés iránt már hetekkel előbből is nagy volt az érdeklődés, a mire a Gazdák és iparosok át. hitelszövetkezetének esztergomi fióktelepe iránti nagy rokonszenv és lelkesedés szolgáltnak magyarázattal.

A közgyűlést Haan Rezső elnök egy nagy gondal kidolgozott beszéddel nyitotta meg pont 10 órakor. Beszédét, mely míg dióhéjba szoritva előadta a szövetkezet haladását összes tevékenységét, meleg hangon változa az esztergomi fióktelep fejlődését is.

A közgyűlésen felül 100-an voltak a tagok jelen. Esztergom, Bars, Pest és Hont-megyéből s nagy figyelemmel, élénk lelkedéssel hallgatták végig az elnök beszédét, mely beszédből röviden csak annyit emelünk itt ki, hogy a Gazdák és iparosok át. hitelszövetkezetete 1886. évi ápril hóban akuit 23 tag által aláírt 2100 ft alaptökével, s ma a szövetkezetnek már 36 ezer tagja van másfél millió alaptökével. És hogy van a szövetkezetnek Budapesten nagy áru és arnoka, bórraktára, honnan a tagok szükséges fogyasztási cikkeitet olcsó árért vásárolhatják be. Azon fölül a szövetkezet közvetíti a tagok terményeinek értékesítését. Van borpinceje Budafokon, a melyben a tagok borai nagyban eladásra előkészítettek. És végül hogy az igazgatóság tagjai előnyére szerződési viszonyba lépett a magyar franczia biztosító társulattal, mely szerződés szerint a társulat a tagok biztosításait a rendesnél 10% al olcsóbban veszi föl s még ezen fölül is külön jutalekban részesíti a szövetkezetet, az évi osztalék javára.

Aztán áttérve az esztergomi fióktelep fejlődése és tevékenységének ismertetésére, előadja, hogy az esztergomi fióktelepnek a a múltévi közgyűléskor 2806 részvénye volt 9900 ft befizetett tőkével, míg ma 3500 részvény mellett 22000 ft befizetett tőkéje van. Beszéde folyamán tovább előadja, hogy a fióktelep fogyasztási ágának tevékenységében még nagyobb az előhaladás.

Miután a fogyasztást a fióktelep még csak 1886. év végén kezdette meg, alig néhány száz forint forgalommal s üzleteiben a forgalom 1887. év végeig már 45 ezer forintra emelkedett, az idén 1888-ban június 1-ig pedig már is 40 ezer forint forgalmat ért el, és van remény reá — az elnök szavai szerint, hogy az összeg a folyó év végeig 70 ezerre fog emelkedni. — Van a fióktelepnek üzlete, illetve áruraktára Esztergomban, Párkányban,

fejére? Francziország meg lesz mentve Habozás nélkül rohantam ágyamhoz s föloldván a mérget egy kis vízben, némi boldogság érzetével hajtottam fel azt. De az idő elvette már a mérget erejét. Kegyetlen fájdalmak nyögésre erőszakoltak, melyeket meghallottak, és segítségemre jöttek. Isten nem akarta, hogy még meghaljak Szent Ilona végzetemben volt.“

A legelső szerelem.

Lányka, szíved rejtekében,
Hogyha kél a szerelem,
Rejtsd el tőlkön, rejsd el milyen.
Meg ne tudja senki sem!
Majd jő egy percz, melyben érzed,
Hogy itt van a pillanat,
Melyben minden, minden érzet
Azt susogja: „most szabad!“
Akkor el ne tőköl lányka,
Hogy egy érzet örök tájra,
Ég szívedben szüntelen:
A legelső szerelem!

A távozonak.

Oltárunk volt évek óta a tiszta barátság;
Szívünk Vesta örök lángjától lobogott.
Ámde örök nincs semmi; . . . mulandó minden e földön
Ime, a szép oltár porba omolva hever.
Porba sülyeszté azt vágyad, melynek kicsiny e kör,
S mely téged folyton végtelen utra ragad.
Mondod ugyan, hogy e szent frigynek fogsz élni tovább is
És érzelmel nem változik így, csak a tőr. —
Ó, kiket elválaszt a jövő, emléke a multnak,
Nem tarthatja együtt, bármi becses legyen az! . . .
Menj hát, menj; . . . a szerencse kísérjen e vágyaid utján!
Vissza ne gyödjél multad után sohasem!

továbbá Bucson, Kétyen, Szölgyém-
ben, Garam-Damásdon (Bármegye),
Tinnén (Pestmegye), Ujabbán Zelen
(Bármegye), Bajtán (Hontmegye) és Esz-
tergom Sz. Györgymezőn fognak felállítani
üzletek.

A részvényesek, részvényeikre 1887.
évi szelvények után 7%-os tálalékot, az az
20 fros részvényre 1 frt 40 kr. kapnak.

A közgyűlés igen élénk érdeklődés
közt folyt le, az elnök beszédét többszörös
eljenekkel szakították meg és midőn be-
szédét befejezte, Varga Márk szt.
ferencz rendű házfőnök indítványára a köz-
ponti igazgatóságok, Dr. Fehér
Gyula esztergomi kir. városi plebánus in-
dítványára pedig Haán Rezső elnöknek,
továbbá vele működő pénztárnok és bizott-
sági tagoknak jegyzőkönyvileg mondott a
közgyűlés elismerést és köszönetet.

A közgyűlés hivatalos közlönyül az
„Esztergomi közlöny” választotta
meg. Végül midőn még több kisebb érdekű
s a fióktelep belügyeit érdeklő indítvány
letárgyalatott, elnök általános eljenzés közt
az ülést berekesztette.

Közgyűlés után banquet volt ugyan-
azon fogadóban, melyen Haán Rezső el-
nök a vezérigazgató Tömösváry Lászlóra
emelt elsőnek poharat. Utána a lelkes fel-
köszöntők egy hosszú sora indult meg, a
melyek mind arról tanuskodtak, hogy a
hitelszövetkezet iránt minden irányból és
oldalról, a lehető legjobb a hangulat s oly
nagy a lelkesedés, a minőre hasonló kezde-
ményezésnél az újabb időkben nem emlé-
keztünk. — Mivel Bármegyből is igen
sok tagja van szövetkezetünknek, szolgál-
tot vélttem tenni e vázlatos, rövid közle-
ményel a nyilvánoságnak. *)

*) A „keresztény szövetkezet” czímű szereplő
fiókok nem bizonyultak ugyan üdvöseknek, — de
megengedjük, hogy saját erejükre támaszkodó fogyas-
tási egyesületek életképesek legyenek. — Szerk.

**Pétervárról írják a „Pester Corres-
pondenz”-nek.** „Egy újabb tett katonai
intézkedésben, ha akarunk, kezességet
láthatunk, és pedig nem élénk látzata
létünk a jogosság, a cizár és az orosz kor-
mány békés intenciói iránt. Elren-
deltetett ugyanis, hogy az újonczok a len-
gyel tartományok egész területéről azon
ezredrebe soroztassanak, melyek Orosz-
szágnak hosszan elnyújtott posztóját Közép-
ázsia irányában védni vannak hivatva.
Ily formán a lengyel tartományokban álló esz-
pattestek ott helyben teljesen meglennének
fosztva a szükséges kiegészítéstől, tehát nem
éppen harcziás szándéknak kell lenni, hanem
inkább tisztán belső katonai természetű okok
lehetnek, melyek az orosz katonai admi-
nisztrációt arra indították, hogy a Lengyel-
országban elhelyezett csapatok kiegészítését
már most a birodalom belsejéből eszköz-
ölje.”

Különfélék.

— **Egyházmegyei kinevezések.** Ma s s a
Elek nagy-sallói esperes-plebánus esztergomi,
— Munkay János garam-újfalusi esperes-
plebánus pedig cizmetes kanonokká neveztet-
tetett ki. — Öszintén gratulálunk a két ki-
váló és köztiszteletnek örvendő derek férfiú
megérdemelt kinevezéséhez!

— **Ünnepélyes megnyitás.** A lévai kath.
legényegylet megnyitása e hó 3-án folyt
le a legszebb sikerrel. A megnyitást d. e.
ünnepélyes isteni tisztelet előzte meg, mely
után az egylet helyiségeiben rendezett ipar-
kiállítás a tagok és igen szép számú kö-
zönség jelenlétében Macsa y Lukács, kir.
tanácsos, polgármester, az iparosokhoz in-
tézett elismerő, lelkesítő és bizdító beszé-
del nyitotta meg. A különféle szakmába
vágó érdekes és szép munkákban bővelkedő
kiállítás egész napon át nagy érdeklődés-
sel látogatta a közönség. A polgármester
elnöklete alatt alakult bíráló bizottság a kö-
vetkező kiállítók jutalmazta meg: Cser-
nák Izidort 4 frt, Zahorák Sándort 3 frt,
Varga Károlyt 2 frt, Simkó Jánost 2 frt,
Szmolka Andrást, Kristóf Samut, Presztol-
ánszki Bélát és Kovács Jenőt 1—1 frttal.

— Továbbá: a rany oklevelet kaptak:
Frasch József, Frasn Ferencz, Béres János
és Bojsza Sándor; — ezüst oklevelet
kaptak: Baján István, Körtvélyfal Ist-
ván, Földy József, Kipke István, Benesák
Flóris és Podbragyai Antal. — Este az
„Oroszlán” vendéglő nagyszobájában az egy-
let tagjai az „Élő halott” czímű 2. fel-
vonásos vígjátékot adták elő, melyben a
szereplők mindegyike helyesen fogván fel
szerepét, egybevágó játékkal igen kellemes
és élvezetes estét szereztek a természet-
teljesen betöltött közönségnek. Különösen
dicséretet érdemelnek: Frasn József,
ki az élő halott Eszterósy István nehéz sze-
repét igen szépen oldotta meg; Kissik
József Bonatesta orvos szerepében teljesen
otthon érezte magát; Duba Sándor töröl-
metszett Janesi volt; Zahorák Sándor
igen jól alakította a halott mosót; Presztol-
ánszky Béla, költő és Korpás Ist-
ván fiának ügyes játéka és kellemes éneke
sokat emelt a darab sikerén; Béres János
ugy adta Barbieri szerepét, mintha csak
ráteremt volna. — Az előadást kedélyes
táncz követte, melynél nem hiányzott

a valódi jó kedv. A mulatságnak csak a
késő hajnal vetett véget.

— **Letört virág.** Súlyos veszteség és
megrendítő csapás érte Levatic Gusztáv
levai ügyvédet, ki egyetlen kis figyermé-
két Emilkére, cete hajján 4½ éves
korában vesztette el e hó 7-én. A fájda-
lomtól sújtott jó szülők végtelen vesztesé-
gére szolgáljon enyhül ama tudat, hogy mely
bámulatban a barátok és tisztelők nagy
száma öszinte részvétellel osztozik. — A ked-
ves, kis halottól kiadott gyászjelentés
így szól: „Levatic Gusztáv és neje
szül. Rimanóczy Mária, egy gyermekei
Aranka, Irén és Mimike a legstí-
bőbb fájdalommal és szívszagató bánattal
jelentik egyetlen fiuk, illetve szeretett egyet-
len öcsésük, Emilkének, f. hó 7-én
reggeli 4 órakor, 4½ éves korában történt
kinos kimutat. Az eköltözött szellemnek
drága maradványai f. hó 8-án, reggeli 10
órákor adatnak vissza az anyaföldnek. Léva,
1888. jun. 7-én.”

— **Tűz Léván.** E hó 3-án, vasárnap,
éjjel 11 óra tájban tűz ütött ki az ugyne-
vezett Liba-malom soron. A gyorsan érke-
zett segély- és szelesendnek köszönhető,
hogy a kigyuladt szalmás házon kívül egyéb
le nem égett.

— **Hirtelen halál.** Spitzer Leó,
Nagy-Salló városának és vidékének 25 éven
át volt derek orvosa, e hó 4-én 48 éves
korában, vérmérgőzés következtében hir-
telen meghalt. — A hivatása folytatva ere-
dett gyászeset méltó részvétet keltett mesz-
sze vidéken.

— **A lévai m. kir. honvéd- és polgári
lövészegylet** a választmány határozata ér-
telmében, f. évben is minden hónap 1. és
3. vasárnapján tartja lögyakorlatait, hogy
azonban e nemes és férfias szórakozást le-
hető érdekessé tegye, e hó 17-én a társasjáték-
kal összekapcsolott céllozvéstet igen szép és
nagyszabású tűzijáték fogja követni, mely-
nek megtekintésére a lövészegylet tagok,
mint a t. hölgyközönség részére élvezetes-
nek ígérkezik.

— **Candido Aloizia** életének 72-ik évé-
ben f. hó 7-én Léván elhunyt. — A gyász-
esetről a következő gyászjelentést veitük:
„Waiger Jánosné, szül. Buzinkay
Emila, a saját, egy férje Waiger János
és fia László nevében, valamint Buzin-
kay Rudolf szomorodott szívvel jelentik
forrón szeretett nagynénjüknek: Candido
Aloizának, f. évi jun. hó 7-én, reggeli 9
órákor, 72 dik évében, igen hosszú szen-
vedés és a halotti szentségek ajtatos felvé-
tele után történt gyászos elhunytát. —
Béke hamvaival”

— **Színészet Léván.** Bokodi Máté Róza
előnyösen ismert szimarsulata, mely a közel
multban sok élvezetes estét nyújtott szin-
hazlátogató közönségünknek, — mint érte-
süllünk — augusztus hó 1-én hat heti
tartózkodásra Lévára készül.

— **Szerencsétlenség.** Kovács János
nevű 20 éves napszámos mult hó 31-én az
ujjonnan épülő nagy-kálui ref. templomról
oly szerencsétlenül zuhant alá, hogy szen-
vedett sérülései következtében harmad-
napra meghalt.

— **A munkák állítással** egybekötött vizs-
gák a lévai ipariskolában e hó 16-án este
6 órától kezdve tartatnak meg. A kiállítás
már azon nap délutánján s vasárnap egész
nap nyitva leend a r. kath. elemi fiúiskola V.
osztályának tantermében. Ugy a vizsgákra,
mint a munkakiállításra felhívjuk a közönség
figyelmét.

— **Az iparos tanulók magánvizsgálata.**
A vallás- és közoktatási miniszter a kö-
vetkező elvi kijelentést tette: A magán
vizsgálás csak redkivülly okok részletes
bizonyítása után engedhető meg. A gymná-
zium, reál és polgári iskolák három alsó osz-
tályát végzett tanulók sem menthetők föl az
ipar iskolába járás kötelezettsége alól, hanem
miniszteri engedély alapján a tanulók az
iskolák 2. 3. osztályába sorozhatók s csak
kiváló képzettségük bocsáthatók esetröl-
esére magánvizsgálatra. A fölmentés a
központi ipariskolai bizottság adhatja meg.
Végül magánvizsgák csak a tanév végén
tarthatók.

— **Tanítók figyelmébe.** A vallás- és
közoktatásiügyi miniszternek legújabb ren-
delete folytán a kántortanítóknak nem csak
tanítói, hanem jogérvényesen megállapított
kántori járandóságai, ha a kötelezettek
által kellő időben ki nem szolgáltatnak, a
közigazgatási hatóságok által végrehajtás
utján is hadadéktalanul behajthatók,

— **Vadászok figyelmébe.** A vadászati
törvény értelmében a bejelentések az adó-
évet megelőző június havában, az adóköte-
les illetőleg kezes, állandó lakására nézve
illetékes járási szolgabírónál (városokban a
polgármesternél) nyújtandók meg; miután az
adóév augusztus 1-ő napján kezdődik és a
következő év július hó 31-ik napján végződik.

— **A dohánycsempészet megakadályo-
zása.** Az új trafikörvény tudvalegőleg a
dohánycsempészet megakadályozására is szí-
goru rendszabályokat léptetett életbe. Ezek-
nek fogamatot szerzendő, a közlekedésügyi
miniszter rendeletet bocsátott ki, melyben
értesíti az állami és magánvasutakat, továbbá
a gőzhajózási társulatok alkalmazottait, hogy
a törvény értelmében kötelesek a tudomá-
sukra jövő dohánycsempészetet följelenteni.
S ezért följelentői jutalomban részesülnek.

Ellenben, ha ezt nem tennék, először is
10—500 frtnyi pénzbírsággal sújtatnak s
másodizben hivatalukat elvesztik.

— **Koloncztól a kóborló ebekre.** A föld-
műves embereknek megvan azon rossz szo-
kása, hogy a mezőre kutyáikat is magák-
kal szokták vinni, melyek azután unalmuk-
ban vadászatot rendeznek s nagy kárt tesz-
nek a vadállományban. Miután pedig kor-
mányrendelet szigorúan tiltja, az ebek tu-
lajdonosainak ebeket kóborozni nélkül a me-
zőre kivinni s a hatóság erőlyesen ellen-
őriztetni tilalmat a csendőség által is,
jó lesz tehát követni az előirt utasítást,
nehogy érzékeny pénzbírságnak tegyék ki
magukat az eb-tulajdonosok.

— **A községi halottkém** a belügyminisz-
teriumnak legutóbb hozott rendelete szerint,
az előjáráságnak nem tagja. A halottkém
állás betöltése csak akkor tekinthető vég-
legesnek, ha azon állás a községben rend-
szeresítve van s orvossal töltetett be.

— **A Zsitva folyó szabályozása** ügyében
Komárom és Bármegye érdekeltsége
közlekedő Udvardon értekezletet tartott. Az
értekezlet, mielőtt az érdemleges határo-
zatba belemerne, bizonyos, ezen ügyhöz
füződő kérdések tisztába hozatala iránt
feliratot intézend a közlekedésügyi minisz-
terhez. A műszaki tervek végrehajtására
27, 424 frt van előirányozva. A végleges
határozathozatal végett majd egy újabb
értekezlet lesz összehívva.

— **A gulyás osztrák étel.** Rég meg-
szoktuk, hogy a bécsiek minden nevezetes-
ségünket osztráknak deklarálják. Jeles tu-
dósaink osztrákok, művészeink osztrákok,
írónk is azok. Most már tovább haladnak.
Nem elégszenek meg vele, ha Munkácsy
művésztermét osztráknak mondják, hanem
a magyar konyhát is magukéva akarják
tenni. Egy bécsi lap ugyanis értekezve a
különféle nemzeti ételekről, következőket
írja: „Az osztrák gulyás páratlan és utol-
érhetetlen étel. Nemesak izletessége, de ol-
csósága által is tultesz a bécsi gulyás min-
den egyéb ételen. Bécsben a gulyás pohár
borral 26 kr. Londonban egy forintba,
Párisban egy forint és 10 krajczarba, Brüss-
zelben 70 krba, Berlinben 70 krba kerül.
Olaszországban egyáltalán nem kapható. A
ki igazán jól akar étkezni, az izlelje meg
az osztrák nemzeti ételt.” — Nem kérünk
belőle. Azt persze a bécsi újág nem lát-
szik tudni, hogy hol terem a magyar pap-
rika és a magyar gulyás.

— **Rövid hírek.** — **A képviselő-
ház** e hó 5-én berekeszté ugyan az első
ülésszakát, de rá nyomban óán meg is
kezdette a másodikát. — **Mult évi aratásunk**
összes értéke az országos statisztikai hiva-
lat összeállítása szerint 779,922,015 frt volt;
tehát 623,483,37 frttal több, mint az 1886 ik
évi. — **Tokajon** és vidéken a filokszera
a szőlőkben oly mérvben terjed és pusztít,
hogy a Hegyalján az idén szüretre a leg-
rosszabb kilátások vannak. — **Királynék
atyját,** Miksa bajor herceget e hó 5-én
reggel szélhűtés érte; nyelvét és balkar-
ját nem bírta mozgatni. De már javuló-
ban van. — **A közös hadügyminiszter**
egy amerikai feltalálónál olyan golyószóró
puskákát rendelt meg, melyekkel perzen-
ként 600 golyót lehet röpíteni bámulandó
gyorsaság- és pontossággal. Azt mondják,
hogy ennél gyilkosabb szerszám eddig még
nem létezett. — **Az osztrák államadósság**
a mult év végén elérte a négy milliárd frtot.

— **Mérges helyegjegyek.** A f. hó 1-én ki-
bocsátott magyar posta-értékjegyek ragasztó
oldala mérges anyagot tartalmaz, mely —
mint a lapok írják — sokaknál idézett elő
helyi mérgezési tüneteket, a kik a posta-
jegyeket nyelvükkel szokták megnyalazni.

APRÓSÁGOK.

— Rovatvezető Zuhány. —

Fél aszellemeztől. — Nemde, nagysád is
jobban szeret szellemes emberekkel társalogni? — Oh
nem. — Nem? S miért nem? — Mert én nagyon félek
a szellemeztől.

Előrelátás. Suszterinas: Majszter ur! Irasson
be engem a baleset ellen biztosító intézetbe! — Mes-
ter; De hiszen a mi mesterségünkkel nem érheti az
embert baleset! — Suszterinas: A mesterségünkben
nem, de engem érhet, mikor az asszonyiság körmei
közé kerülök.

Hol? Városkapitány: Hol lakik? —
Csavargó: Sehöl. — Kapitány: És ön? —
Másik csavargó: Vele vis-á-vis.

TANÜGY.

I.

Értesítés.

A lévai k. r. főgymnasiumában a
vizsgálatok rendje a következőképen
van megállapítva:

Június 15-én hittanból az I—VII.
oszt. — 16-án délután szavalás- és torna-
vizsga. — 17—22. napjain a délelőtti
órákban az I—VII. oszt. a nyelvészeti
és reál tudományesoportokból vizsgá-
latik meg. — 22-én a magántanulók
írásbeli vizsgálata. 23-án magántanulók
szóbeli vizsgálata.

Június 25. és 26-án a szóbeli
érettségi vizsgálatok.

Június 29-én ünnepélyes Te Deum
s a bizonyítványok kiosztása.

E vizsgálatokra a t. cz. szülők és
a tanügy barátai tisztelettel meghivatnak.
Kelt Léván, 1888. jun. 6.

A főgymn. igazgatóság.

II.

A lévai állami tanítóképzőben

a folyó évi zár- és tanképesítő
vizsgák következő sorrendben fognak
tartatni:

Június 17-én, d. u. 5 órán kezdve
ének-zene- és tornából; — 18-án d. e.
8 órán kezdve hittanból; 19-én d. e.
8 órán kezdve IV-ed évesek vizsgája;
20-án d. e. 8 órán kezdve III-ad éve-
sek vizsgája; 21-én d. e. 8 órán kezd-
ve II-od évesek vizsgája; 22-én d. e.
8 órán kezdve I-ő évesek vizsgája;
25-én d. e. 8 órán kezdve írásbeli tan-
képesítő vizsga.

Június 25-én d. e. 8 órán kezdve
a gyakorló iskolában.

Június 26-án és folytatólag szó-
beli tanképesítő vizsga.

Léva, 1888. június 2.

Az igazgatóság.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Nyilatkozat.

Alulírott ugy magam, mint elkesere-
dett családomban nevében mindazon jó barát,
ismerős és ismeretlen jó akaróknak, kik
egyetlen kis fiam Emilkének halála által
okozott pótolhatlan veszteség és fájdalmas
bánatunkat — ugy ezt megelőző kinos
szenvedései alatt lelki fájdalomainkat rész-
vétükkel törekedtek elviselhetőbbé tenni,
hálás köszönetünket nyilvánítom.
Léván, 1888. június 7-én.

Levatic Gusztáv.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A lélek kiművelődése. az ember nevelése nincs befe-
jezve az iskolában. Az élet: a társadalomnak, a nép-
nek valódi mestere s az életnek: az irodalom, a saját
legújhatósabb eszköze. A szabadságnak s a műveltség-
nek ez a világító tornya s a mely nemzet az irodalmat
a saját í nem támogatja: az nem lesz szabad, nem lesz
művelt. A „Képes Családi Lapok” már tíz év óta hirdeti,
s műveltségnek eszméit, hinti a szépek, nemesnek,
jóak megvát. A „Képes Családi Lapok” megérdemli,
hogy minden magyar család olvasó asztalának állandó
vendége legyen.

A „Képes Családi Lapok” előfizetési ára egész évre
6 frt, fél évre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr, s a kiadó-
hivatal (Budapest, nagy korona-utca 20. sz.) mely-
hez az előfizetők legkezezszerűbben postautalványon
intézendők, kívánatra bárkinek ügyen és bérmentve
szolgálat mutatószámokkal.

PÓSTAJÁRAT.

Lévára	Érk.	Léváról	Indul
E.-Nánáról (levél és ko- espósta	8,50	E.-Nánára csak levél.	11.—
Kiskereskenyéről I.	8,40	Kiskereskenyére I.	9,10
Selmeczbányáról	11,45	Selmeczbányára	1.—
Csank-, Varsányról	2,20	Csank-, Varsányra	4,15
G-Barsól	2,25	G-Barsra	4,15
Vámosladányról	2,45	Vámosladányra	4,15
Gz.-Újfaluról	2,45	Garamújfalura	4,15
Gz.-Szőlősről	3,15	Gz.-Szőlősrre	4,15
Kiskereskenyéről II.	3,30	Kiskereskenyére	4,15
E.-Nánáról csak levél.	3,45	E.-Nánára (levél és ko- espósta)	4,05

Lévai piaci árak.

Rovatvezető: Kónya József, városkapitány.
Buza: m.-mázsánként 6 frt 20 kr, 6 frt,
60 kr. Kétszeres 5 frt 30 kr, 5 frt 60 kr.
Rozs 5 frt. 15 kr. 5 frt 40 kr. Arpa 5 frt
50 kr, 6 frt — kr. Zab 5 frt. 15 kr, 5 frt.
30 kr. Kukorica 6 frt. 20 kr, 6 frt 40 kr. Bab
8 frt 80 kr, 9 frt. — kr. Lenese 8 frt 60
8 frt 80 kr. Köles — frt. — kr. — frt — kr.

Nyilttér. *)

I.

Rohseidene Bastkleider fl. 10.50
per Robe und bessere Qual. versendet zollfrei
das Fabrik Depot G. Henneberg (k. k.
Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe 10
kr. Porto.

II.

Bécs közeli gyógyhelye, Salzerbad-Kleinzell,
Hainfeld mellett Alsó-Ausztriában (Kis Carlsbad),
mely a Hainfeldi vasútállomástól (St-Pölten-Leobersdorf
vonal) egy órányi távolságban van és gyönyörű feny-
vesek közt fekszik, oly ásványvízforrásokkal bír,
melyeknek hatása olyan mint a karlsbadi, frauzensbadi,
kissingeni, mergetheimi, homburgi stb. Uszó-, meleg-
viz- és kádfürőkkel van ellátva és olcsósága miatt
is mindenkinek ajánlható. Bővebb felvilágosítással
és prospektusokkal szívesen szolgál a fürdőkezelőség.
Währing, Bécs mellett, Zimmermannsgasse 10.

III.

Van szerencsém a n. é. közön-
ségnek tudomására hozni, hogy nálam
hibás tűkörtablak jutányos
áron kijavíttatnak, illetve újra befe-
detnek.

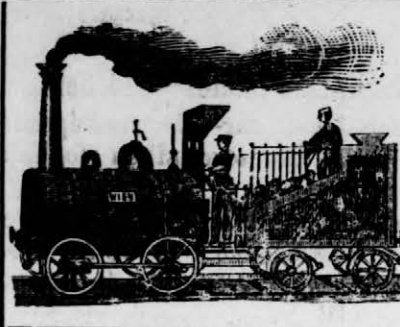
Léva, 1888. május 26.

Teljes tisztelettel

Pollák Adolf,

porcellán és üveg raktára.

*) E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősé-
get a Szerk.

A vastagabb betűvel jelzett szám az esti 6 órától reggel 5.59 perczig tartó időszakot jelenti.

Léva-Csata Esztergom-Nána			Esztergom-Nána Csata-Léva			Csata-Ipolyság			A vonatok érkezése.					
Állomás	Vegyesvonal		Állomás	Vegyesvonal		Állomás	Vegyesvonal		Lévára:			Léváról:		
	I.	II.		II.	III.		II.	III.	ind.	érk.	ind.	érk.	ind.	érk.
Léváról . . . ind.	11.20	4.25	Budapestől . . . ind.	9.00	11.11	Csata . . . ind.	6.40	1.35	Bécsből . . . ind.	10.00	8.25	Léváról . . . ind.	11.20	4.25
Alsó-Várad . . .	11.43	4.48	Bécsből . . . ér.	10.00	11.11	Zalaba . . .	6.59	1.54	Pozsonyból . . .	12.37	10.00	Csata . . . ér.	1.06	6.41
Nagy-Salló . . .	12.10	5.15	Esztergom-Nána ind.	5.00	12.20	Ipoly-Pásztó . . .	7.23	2.16	Galántáról . . .	1.54	12.42	Ipolyságra . . .	3.35	
Zeliz . . .	12.37	5.42	Köhid-Gyarmat . . .	5.27	12.40	Bél . . .	7.37	2.29	É-Ujvárról . . .	3.17	11.30	Esztergomba . . .	2.50	7.40
Csata . . . ér.	1.06	6.11	Kéménd . . .	5.47	12.58	Visk . . .	7.59	2.49	Budapestről . . .		9.00	Vácra . . .	5.01	8.48
„ . . . ind.	1.27	6.34	Bény . . .	6.08	1.12	Ipolyság . . . ind.	11.15	4.25	Vácra . . .		9.59	Budapestre . . .	6.00	9.30
Bény . . .	1.50	6.50	Csata . . . ér.	6.24	1.26	Visk . . .	11.43	4.53	Esztergomból . . .	5.00	12.20	É-Ujvárból . . .	4.42	12.24
Kéménd . . .	2.06	7.04	Csata . . . ind.	6.34	1.40	Szakállos . . .	12.07	5.17	Ipolyságról . . .		11.15	Galántára . . .	5.28	1.59
Köhid-Gyarmat . . .	2.28	7.20	Zeliz . . .	7.09	2.11	Bél . . .	12.22	5.32	Csata . . .	6.34	1.40	Pozsonyba . . .	6.13	3.33
Esztergom-Nána ér.	2.50	7.40	Nagy-Salló . . .	7.46	2.48	Ipoly-Pásztó . . .	12.39	5.48	Lévára . . . ér.	8.35	3.27	Bécsbe . . .	7.05	5.40
Budapestre . . . ér.	6.00	9.30	Alsó-Várad . . .	8.11	3.05	Zalaba . . .	12.58	6.07						
Bécsbe . . .	7.05	5.40	Léva . . .	8.35	3.27	Csata . . .	1.15	6.24						

24. szám. **H I R D E T É S E K.** Junius 10.

Városligeti Testgyógyintézet Budapesten,

(ezelőtt Dr. Fischhof-féle vizgyógyintézet) Hermina-ut 1525.

Van szerencsénk a t. közönséggel tudatni, miszerint a mai napon a fenti gyógyintézetet megnyitottuk.

Intézetünk a főváros egyik legmagasabb, kisebb és legegészségesebb helyén fekszik, ugyanazon területen, melyet eddig a Dr. FISCHHOF-féle városligeti vizgyógyintézet foglalt el. — A 44.000 m² méternyi sűrűn befasított telken épült Cottage-épület 30 tiszta, egészséges, külön bejárata újonnan átalakított szobát foglal magában, — Casinóval, zárt és fűthető folyosóval, tekepályával, lugásokkal, stb. stb.

A fővárossal való összeköttetést lóvonatok és társasokosok közvetítik.

Az intézetünkben felvett betegek minden beteg testalkatának és bajának megfelelően külön előállított készülék segítségével rendszerint **műtét nélkül** gyógyíthatnak. — Kitűnő és eddig el nem ért sikerrel kezeljük különösen a következő betegségeket u. m.:

1. Az összes bármely alapon fejlődött (eszes, köszvényes, gümökörös) **izületgyulladásokat**. — II. **csonttöréseket, ficzámokat** és ezeknek valamint az **izületgyulladások** utóbjait, u. m.: (zsugor) izületmerevségeket, korlátolt mozgáhatóságot, végtágrövidüléseket, elgörbüléseket stb. III. **A vele született és következményes elgörbüléseket** u. m.: a gerincoszlopnak oldal, mell- és hátfelé irányult elgörbüléseit, angolkörös, vagy csigolyaszavas alapon keletkezett pupokat, tyukmelleket görbényakat, donga-, lud-, ló- és saroklábat, donga-gacsos térdet. — IV. **Gyermekhüdeket** és következményeit. — V. **Zuzódásokat, csuzt és köszvényt.**

Készülékeink a plastikai művészet legmagasabb fokán állván, megvalósítják a modern testgyógyintézet legmerészebb követelményeit, minél fogva minden betegnek kivétel nélkül a **főnnjárást és az egészséges fekvésű intézetünk tiszta levegőjében való szabad mozgást**, de első sorban a **műtét (operáció) teljes mellőzését** lehetővé teszik. Az eddigi hidegvíz gyógykezelés folytatatik.

Bővebb felvilágosítást egy az egyéb ezuttal fel nem sorolt betegség gyógyítását: — mint házi szabályzatunkat illetőleg, könyvecskebe fűzött értesítőnk nyújtunk, melyekkel kívánatra bérmentve szívesen szolgálunk.

Ezen közhasznú intézményünkre kérjük a t. közönség pártfogását.

Dr. Verebelyi László, felelős orvos, egyetemi m. tanár a Stefánia gyermekkorház sebésze.
 dr. Róth Adolf, testgyógyintézet vezető orvosa.
 Fischer Győző, es. k. udv. szállító orvos, seb. u. b. és testgyógy. segélyművek gyárosa.

Méhrajok

kassal együtt 3 frtjával kaphatók
 Makay Sándornál,
 Léván.

Minek PESTRE!?
 Minek BÉCSBE!?

mikor nálam minden előpénz nélkül

50 krajczáros részletfizetésre
 HOWE-, ANGER-, SINGER-, WEHLER-WILSON

GÉPEKET

5 évi jótállás mellett kaphatnak.

Családi ezélokra 5 évi jótállás mellett Singer-gépeket ajánlok 36 frtért. Használt gépek becsereztetnek, vagy igazítottak jutányos áron. Géptük, részek és csónak raktáromon mindig található.

187 **FISCHER MIKSA kereskedése**
 Léván.

Magyar gőzcséplő-készletek

Gőzmozgonyok
 2, 2 1/2, 3 1/4, 4, 6, 8 lóerőre.

Gőzcséplőgépek
 fa- és vaskerettel, verőlecezes vagy szegez dobbal,
 legújabb, legerősebb szerkezet,
 legnagyobb munkaképesség mellett.

Olcsó árak és előnyös feltételek.
 Árjegyzékek kívánatra.

Grossmann és Rauschenbach

első magyar gazdasági gépgyára
 Budapest, külső váci-ut 7. szám.

Zacherl

A legkitűnőbb szer a rovarok ellen

meglepő hatással írja ki a kártékony férgeket rövid idő alatt és oly biztosan, hogy azoknak **többé semmi nyoma** sem marad.

Figyelembe veendő, hogy **a puszta papírba** kimért por **sohasem** valódi, „Zacherl Specialitás“.

Csakis **eredeti levegekben** és **olesón** kaphatók:

Léván: Bolemán Ede, Kern testvérek, Ipolysághon: Domba Károly, K-Tapolcsányban: J. Pollak
 Selmeczen: Sommer Ján, A. özvegye, Sztankay F. gyógyszer, Wankovits Lajos, Kraus W. G.

uraknál.
 Főraktár: 8-2

J. Zacherl,

Wien, I., Goldschmiedgasse 2.

teljesen megváltoznak. E változások, valamint számos újítás, rendes menetdíjak.

Minden könyvkereskedésben, valamint az összes vasúti állomásokon kapható és előlegesen már most is megrendelhető:

Utmutató A magyar és közös közlekedési vállalatok. **Utmutató** egyedüli hivatalos menetrendkönyve **Utmutató**

VII. évfolyamának IV. (juniusi) füzeté

a magyar, osztrák, közös és külföldi közlekedési vállalatok legújabb menetrendjeivel, hazai és külföldi utirányokkal, térképpel s sok hasznos tudnivalóval. — Ezen egyedüli magyar menetrendkönyv fölélegessé tesz minden más külföldi hasonló könyvet, miután ebben a külföldi utazásokra nézve ép oly pontos utasítások foglaltatnak, mint a hazaiakra nézve, sőt a mennyiben a külföldi és idegen nyelvű könyvek Magyarországra nézve épen semmi vagy legjobb esetben csak nagyon hiányos felvilágosítást tartalmaznak, annál fogva azokat felül is mulja. Az „Utmutató“ a legmegbízhatóbb s ezen közlekedési vállalatoknak kizárólagos hivatalos menetrendkönyve, minden más utazási könyv, mely a hivatalos címet használja, ezt csak bitorolja s ezért óva intjük a közönséget az ilyenmü külföldi könyvek megvételétől.

Az Utmutató ára 50 kr., postán 60 kr.
 Kiadóhivatal:
Budapest.
 Podmanitzky-utca 17.

Ezekről csakis a magyar „UTMUTATO“ ad teljes felvilágosítást.